Ч. 132. Львів, неділя дня 14. (27.) червця 1909. Річник XIII.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
з Австриї:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . 5 кор.
на місяць . . 1·70 кор.
За границею:
на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 долярів, або 12 рублів; з висилкою двічи в тижни $5^1/_2$ доляра, або 10 рублів; з висилкою що суботи $4^1/_2$ доляра, або 9 рублів.
Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановкх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« при ул. Оссолїньских ч. 11. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.—
Рекламациї неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Грізні хмари на овиді Угорщини.

(+) Угорске коаліцийне міністерство, котре більш трох років під кермою д ра Векерлього правило і не сповнило принятої на себе в умові з Короною задачі, упало від удару нанесеного єму міністром торговлї і провідником независимців, Кошутом. Єго заява на останній радї міністрів, що він може піддержувати лише такі змаганя до розвязки політичного пересиленя, котрі виходять від сторонництва независимців, відняла підвалини коаліцийному міністерству. Кошут не хотів отже прикладати рук до змагань, які робили Векерле і ґр. Андраші, він визволив ся від своїх союзників коаліцийних, а тим самим наніс смертельний удар коаліцийному міністерству, а також самій коаліциї угорских сторонництв соймових. Розбила ся угорска коаліция, котра повалила міністерство Феєрварого, взяла відтак в свої руки керму правительства, віднесла великі успіхи в соймових виборах і більш як три роки правила она політичними справами в Угорщинї.

З виступленем Кошута з коаліциї і змаганем єго до утвореня правительства з независимців, висунуло ся се сторонництво на передове місце, а з тим починає ся нова доба в політичнім житю Угорщини і Австро-угорскої монархії, котра може спричинити далекосяглі події. Кошут давно хитав ся посеред коаліциї і наостанку під напором сего крила независимців, котре під проводом соймового президента Юста виписало на своїм прапорі банкову окремішність, рішить ся відорвати ся від коаліциї і виступити з домаганем віддання управи в руки міністерства, зложеного з независимців.

Після такого звороту в політичнім житю Угорщини, мимо поважних сумнївів, рішив ся монарх покликати до державної керми міністерство зложене з независимців, себ то сторонництва 1848-го року. В сій хвилї виступає бувший міністер скарбу др. Л ю к а ч, яко homo regius, щоби зложити такий кабінет, в котрім президия і міністерство внутрішних справ спочивали би в руках повірників Корони, а всї инші міністерства в руках независимців.

Одначе з розпадом коаліциї зросла також жадоба власти між независимцями, а особливо в крайнім їх крилї під проводом соймового президента Юста, котре банкову окремішність а відтак цлово торгову самосійність вважає головною метою своїх змагань. Сему крайному крилу независимців здає ся, що Корона не має иншого виходу, лише оперти ся виключно на независимцях і тому степенує тепер свої домаганя. На вельми бурливім засїданю клюбу независимців проголошено, що они не стерплять того, щоби мали дїлити власть з ким небудь иншим з поза свого сторонництва, що не допустять до того, щоби міністром-президентом і взагалї міністром був повірник Корони др. Люкач.

А те саме відпорне становище занимають независимцї і супроти сторонництва з 1867 року, котре стоїть на основі дуалїзму монархії, на основі Деаківскої угоди. Независимцї застерігають ся проти того, щоби в кабінетї зложенім з независимців засїдало двох чи трох наглядачів Корони і до того ще верховодили в кабінетї.

Отсе стає наглядним доказом, як зросла жадоба власти у независимців, котрі перед кількома днями ще вельми приязно переговорювали з д-ром Люкачом, коли ще не позбули ся Векерлього і Андрашого. Колиж опісля Корона заявила, що не має нїякого упередженя до независимців і не відклонює домаганя що до покликаня кабінету зложеного з независимців, коли Кошут рішучим зірванем з Векерлем і Андрашім розбив коаліцию, підняли независимцї свою голову високо в гору. Те, що перше Корона бажала зробити добровільно, хотять они тепер вимусити, хотять Коронї вказувати, кого має покликувати до кабінету.

Отсей зворот в політичнім положеню Угорщини поставив Корону перед вельми трудним і поважним питанем, а се питанє відносить ся уже не тілько до внутрішних справ Угорщини, але зачіпає в звичайній мірі також справи Австриї а навіть цїлої монархії і єї єствованя.

Корона сподївала ся, що з покликанем независимців до управи, зможе у них числити на зрозумінє обовязків супрсти держави і що они станувши при кермі державній, покажуть свою спосібність до державної управи, що покинуть свої нездїйсними змаганя. Тепер виявляє ся наглядно, що покладати ся на независимців було би вельми небезпечно і непевно. Ледви бо розбила ся коаліция, а вже настрій посе-

---

Сільвіо Пеллїко.

Із днів мойого тюремного житє.

(Le mie prigioni).

З італїйскої мови переклав

Володимир Держирука.

(Дальше).

LXXVII.

По смерти Оробонї-ого захорував я на ново. Я гадав, що попрямую небавом зі помершим товаришем, і я собі того бажав. Та чи міг я без болю розійти ся з Марончеллїм?

Часом, коли він сидїв на сїннику та читав, або імпровізував а може й удавав так, як я, що наука його займає, тодї думав я про нашу недолю, тодї поглядав я на нього з тревогою і думав: — Ах, о скілько сумнїйше буде твоє житє, коли смерть мене забере і коли ти побачиш, як мене винесуть з сеї кімнати, коли поглянеш на кладовище й промовиш: Також Сільвіо є там! — Опісля обняв мене глубокий жаль за ним і я молив ся тихо, мовби він дістав иншого товариша, який умів би його так оцїнити, як я, або, щоби Господь продовжив мої муки і лишив менї солодкий обовязок лагодити терпіня сего нещасливого у спільнім житю з ним.

Не можу сказати, як часто недуга мене покидала і як часто знов навіщала. Тодї Марончеллї ходив біля мене, мов сердечний брат. Він глядїв, коли мова була для мене прикра і тодї замовкав, він уважав, коли його слова могли мене розрадувати і находив тодї все предмети, що відповідали мойому настроєви і постепенно їх зміняв. Красших від него характерів не знав я нїколи, рівних йому знав я ледви кілька. Велика любов правди, велика толєранция, велике довірє до людскої чесноти та до Провидїня, живе відчуванє краси у всїх штуках, богата, поетична фантазия, всї житєві дари духа і серця лучили ся в нїм, щоби він ставав для мене ще дорожшим.

Оробонї-ого я не забував, кождого дня оплакував його смерть, та часто лекше ставало менї на серцю, коли я уявив собі, як він любий, вільний від всяких мук, на Божім лонї, причисляє до своїх радощів також і сю, що бачить мене біля товариша, який мене не менше нїжно любить, як він любив.

А внутрішний голос упевняв мене, що Оробонї находить ся у вічнім блаженстві. Мимо сего я молив ся все за нього. Часто снило ся менї, що бачу його, як він молить ся за мене; радо старав ся я себе пересьвідчити, що такі сни не є случайні, але що они є правдивими обявленями, які Бог на мене зсилає, щоб мене потїшити. Може се видало би ся сьмішним, коли би я хотїв зобразити жизненість тих снів й приємність, яку они лишали в менї через кілька днїв.

Та сї релїґійні почуваня і моя приязнь до Марончеллї-ого справляли менї чимраз більше полекші в моїх муках. Одинока гадка, що мене лякала, була ся, щоб случайно сей безталанний, якого здоровля було вже дуже підкопане, хоч менше від мойого, не пішов у гріб передімною. Як тільки він занедужав, то я дрожав; кождий день, коли я бачив, що йому лекше, був для мене днем сьвяточним.

Тревога, що його можу стратити, скріпила ще більше мою прихильність до нього так само, як у него, що дрожав, щоби не стратити мене.

Ах, яка прецїнь велика радість містить ся в перемінї журби й надії для людини, що одинока тобі лишила ся! Наша судьба була певне одною з найгірших на земли; а прецїнь ся взаїмна любов й поважанє серед мук приносили нам певного рода щастє; і ми відчували його справдї.

LXXVIII.

Бажав я, щоб сьвященик, з якого я був так вдоволений в часї моєї першої недуги, став нашим сповідником і щоб він від часу до часу навідував ся до нас, навіть не конче тодї, колиб ми тяжко занедужали. Однак місто віддати йому сю чинність, призначив намісник о. Баптиста, з ордену Августинів, до сего часу, поки з Відня не наспіє іменованє або його, або кого иншого.

Я журив ся, що ми стратимо в сїй замінї, та я помилив ся. О. Баптист був ангелом супроти людий; його поведенє було гідне й елеґантне; він роздумував глубоко над обовязками чоловіка.

Просили ми його, щоби відвідував нас частїйше. Він приходив на місяць один раз, опісля частїйше, коли тільки міг. Нераз приносив він нам, за дозволом намісника, книжку і говорив в імени свойого настоятеля, що цїла законна бібліотека стоїть до нашої розпорядимости.

(Дальше буде).

ред независимців змінив ся, заострив ся супроти Корони, а гадку покликаня д-ра Люкача на президента кабінету рішучо відклонено.

Независимці не змінили ся зовсім в своїй основах, они не перестали бути аґітаторским сторонництвом і гонять усе ще за популярними окликами, хоч є між ними і деякі практичні політики, котрі би погодили ся з певними обмеженями своїх змагань. Независимці не можуть освоїти ся з дуалізмом а се викликує між ними найбільше огірченє, що з підмогою кабінету зложеного з независимців має бути удержана дуалістична система монархії. Задля того, хоч др. Люкач має дальше вести переговори з независимцями, надія на зложенє міністерства під єго кермою є зовсім сумнівна, а ще більше тривкість такого міністерства.

Побіч д-ра Люкача виступає на передове місце постать бувшого бана хорватского Куен-Дедерварого, котрий мав би на случай невдачі д-ра Люкача утворити позапарляментарне міністерство, розвязати сойм вже в найблизшім часі, щоби від окликом загального і рівного права виборчого перевести вибори і тим способом ослабити сторонництво независимців. В тій цїли мав би Куен-Гедерварі ділати в порозуміню з немадярскими народностями і социял-демократами. Такі вісти розійшли ся вже у Будапешті і зворушили вельми независимців, бо вже сеї суботи мав би він одержати таке порученє від Корони. Всї такі вісти треба принимати з великою обережностю, однак нема сумніву, що політичне положенє в Угорщині вельми заострило ся і треба сподївати ся поважних подій.

Державна рада.

На вчерашнім засїданю палати забрав голос п. Странский (молодочех) в дальшій подрібній розправі над буджетом. Заявив, що, як в справі другого університету, так і в язиковій справі, далеко Чехам до осягненя сего, що їм справедливо належить ся. Бесїдник критикував остро виводи міністра справедливости, назвавши єго державним злочинцем. Теперішне правительство звернене проти Чехів і загалом проти Славян. Бесїдник запитує Поляків, чи не уважали би такого правительства неприязним, яке би зробило утворенє польского університету домаганого цїлим народом зависимим від Русинів і яке іменувало би руского президента в повітовім суді, де є переважаюча польска більшість. Заявляє, що Чехи готові до згоди з Нїмцями, але се мусить стати ся в ческім, моравскім і шлескім соймі а не в державній радї. Президент прикликав бесїдника до порядку за висказ „державний злочинець“ вимірений до міністра. Відтак промовляв п. Стапіньский, оправдаючи польске коло перед закидами, що оно поступало неприязно проти Чехів. Розширенє автономії країв і рівноправність всїх народностий се провідні гадки Поляків. Бесїдник закінчив заявою іменем свого сторонництва і кола, що всї справедливі домаганя і змаганя до поправи відносин будуть зусильно попирати.

П. Василько обговорював справи буковиньских Русинів і висказав ся з вдоволенєм про становище правительства супроти них. Що до становища правительства супротив Русинів в Галичині, сказав, що було би пожаданим, щоби правительство заявило, що вправдї заховує ся прихильно супроти галицких Русинів, але нїчого більше зробити не може. Внаслїдок такої заяви, відвічальність за всьо, що діє ся, спала би на польске коло а оно мусїло би бути сьвідоме сеї відвічальности і положенє було би зовсїм ясне. Дійшло би або до безвглядної борби між Поляками а Русинами в Галичині або до мира, який на певно був би найлїпшим. Такий мир був би незвичайно важний як для держави так рівнож і для парляменту і бесїдник бажав би радше видїти злучених Славян в палаті послів з Поляками і Русинами на чолї, як здійснене неославістичного начерку п. Крамаржа, який без відома п. Крамаржа ставить на чолї дім Романових і єго прислужників. Русини не прилучать ся до сего а бесїдник не знає також, чи Поляки з огляду на свою минувшину мають причину загрівати ся до такої ідеї. Не дасть ся заперечити, що в Галичині і на Буковині управляє ся нинї російску аґітацию без всякої міри; она змагає до винародовленя Русинів і осягненя для Росиї правного титулу до рускої частини Австриї. Тяжко припустити, щоби польске коло могло взяти відвічальність за се. Як з промови голови польского кола, так і єго заступника можна вносити, що також в польскім колї єствує поважний намір положити конець сумним відносинам в Галичині. Зі становища буковиньских Русинів, говорить бесїдник, вижидаємо ще. Коли нашим галицким братям не буде лїпше як тепер, знова станемо по їх стороні і будем разом з ними бороти ся до хвилї, яка принесе нам спасенє або смерть. (Оплески; бесїдник відбирає желаня). По ще кількох промовах і фактичних спростованях скінчила палата подрібну розправу над буджетом і приняла етат міністерства скарбу. Внесенє п. Крека на зчеркненє в етатї міністерства скарбу одної позициї в квотї 5.000 К відкинено в поіменнім голосованю 229 голосами проти 210. В дальшім тягу принято фінансовий закон і полагоджено цїлий буджет в другім і третім читаню. Приступлено до голосованя над резолюциями. Між иншими принято резолюцию, взиваючу правительство, щоби розпочало переговори з угорским правительством в справі знесеня речинцевої торговлї збіжем на Угорщині, резолюцию про знесенє мита на зелїзну руду і на машини. По оголошеню президентом, що буджет полагоджений в третім читаню, понесли ся по салї оплески а численні посли складали бар. Бінертови желаня.

Опісля предложив міністер скарбу закон про управильненє нафтового промислу в Галичині. Сей закон переказано без першого читаня комісиї. На тім закінчено наради. Слїдуюче засїданє в середу 30. с. м. о 3. год. по полудни.

П. Романчук вніс інтерпеляцию до міністра краєвої оборони в справі непошанованя рускої мови військовими властями в Галичині.

Правнича комісия вела вчера довшу розправу над постановами правительственної предлоги, які відносять ся до упливу речинця в карнім постунованю. Предложені зміни карного поступованя мають бути полагоджені на найблизшім засїданю.

Палата вельмож приняла на вчерашнім засїданю закон в справі поборюваня заразливих недуг, без розправи, в другім і третім читаню і дві резолюциї, в яких взиває правительство, щоби перевело асаґацийні розпорядки і як найусильнїйше їх попирало і щоби перевело як найскорше закон про охоронне щепленє проти віспи. Відтак приступлено до розправи над законом про час працї і замиканє склепів в недїлю в торговельнім промислї. Закон принято враз з предложеними змінами що до часу працї в купілевих місцях. Дальше принято внесенє що до розвиненя державного нагляду санїтарного. Довшу розправу викликав звіт комісиї про внесенє ґр. Лятура, взиваюче правительство, щоби взяло під основну розвагу внесеня в справі уздоровленя краєвих фінансів і з найбільшою скоростию предложило відповідні предлоги парляментови. По промові референта бар. Плєнера забрав голос бар. Скене і вказав на конечність уздоровленя краєвих фінансів, позаяк збанкрутована автономія є без всякої вартости. Держава повинна зробити свою поміч зависимою від усуненя лихої господарки. Головною причиною лихої господарки краєвими фінансами є се, що міродатні чинники не є відвічальні перед соймом і що частина сойму в погонї за популярностию, ухвалює видатки, не дбаючи про їх покритє. Обговорюючи предлогу правительства, приняв єго добру волю але закинув недостачу послїдовности. Бесїдник закінчив свою промову послїдовности. Бесїдник закінчив свою промову резолюциєю, в якій взиває правительство, щоби при переведеню уздоровленя краєвих фінансів видало такі законодатні розпорядки, які ручили би, що поміч з державного скарбу справдї управильнить фінансову господарку країв.

Др. Епінґер підніс, що тревале уздоровленє краєвих фінансів може спровадити лише обнятє державою шкільних тягарів. На кінци своєї промови вніс резолюцию в дусї своїх виводів що до обнятя державою видатків на шкільництво. Міністер скарбу Білїньский підніс, що правительство внесло ще перед двома місяцями по докладній розвазї і поконаню значних трудностий предлогу, яка, як думає, відповідає резолюциї палати вельмож. Очевидно правительство не вимагає, щоби єго предлогу принято без зміни, але мусить боронити основних постанов сеї предлоги і буде їх боронити. Міністер представив головні причини, задля яких відступив від первісного начерку, після якого лише податок від горівки мав бути підставою уздоровленя краєвих фінансів і для яких також податок від пива має бути призначений.

В начеркненю підвижки обох тих податків можна було найти не лише відповідний ключ до роздїлу, але також підвисшити переказані державою краям доходи. Міністер звернув ся проти внесеня п. Епінґера, позаяк оно заключає основну зміну в підставі предлоги. Щож до уваг бар. Скеного в справі фінансової господарки країв, то міністер підніс, що правительственна предлога заключає надзвичайно обережно уложений взірцевий закон для фінансової господарки країв а се стрінуло як найбільший опір в кругах палати послів. Що до підвижки податку від пива, міністер підніс, що від домаганої в предлозї загальної підвижки належить відняти дотеперішні краєві додатки, так, що покаже ся підвижка найбільше о 2 сотики на лїтрі. Аж в осени знайде правительство нагоду боронити тих предлог а міністер буде щасливий, коли удасть ся єму дійти до вдоволяючого успіху для країв. (Живі оплески).

П. Адамек виступив за тим, щоби зроблено щось в тім напрямі, щоби підвижка поодиноких позиций краєвих буджетів була неможлива без порозуміня з краєвими видїлами.

Референт п. Плєнер заявив ся за предлогою п. Епінґера В голосованю принято внесеня комісиї разом з додатковим внесенєм п. Епінґера і всї резолюциї п. Скеного. По довершеню виборів до делеґациї замкнено засїданє. Слїдуюче нинї о 11, год. перед полуднем.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

На Угорщині панує в політичних кругах цїлковита безрадність, але переговори ведуть ся дальше. Др. Люкач пересправляє ще з Юстом і Кошутом і доперва тодї, як се не доведе до нїякого результату, приступить до розвязки в инший спосіб. В кождім разї муж довіря Корони робить все можливе, а всї стараня, представити сю акцию яко незгідну з конституциєю, удало ся єму відперти. Др. Векерле старає ся вже наперед підставити ногу свому наслїдникови нагромадженєм цїлого комплексу військових питань, а через те унеможливити независимцям зворот до мирної полагоди пересиленя. Budapesti Hirlap пише, покликуючи ся на віродостойні інформациї, що акция Люкача не має в теперішних обставинах нїяких виглядів. Коли єго заходи будуть безуспішні, то наступить утворенє непарляментарного кабінету з Люкачом або ґр. Куен-Гедерварім на чолї, яких першим кроком буде розвязанє парляменту. Угорскі часописи доносять, що до Відня виїхали Люкач, ґр. Куен-Гедерварі і бувший міністер фінансів Гієронімі. Тут відбуде ся конференция тих трех мужів Часописи, що є орґанами коаліциї пишуть, що „мужем будучности“ є ґр. Куен-Гедерварі та що він запровадить загальне, рівне і тайне право голосованя.

Заграниця.

На засїданю в нїмецкім парляментї був присутний підчас голосованя над проєктом спадкового податку також канцлєр кн. Більов. Одначе по першій части голосованя опустив він парлямент і удав ся до своєї палати. Про вислїд голосованя повідомив єго президент єго прибічної канцеляриї. Тепер по голосованю, яке випало в некористь кн. Більова, не відомо що стане ся дальше. Вправдї перед кількома днями прихиль-

ники канцлера страшили консерватистів і центр розвязанем парляменту, одначе тепер здає ся більша часть союзних правительств не хоче згодити ся на розвязане парляменту, позаяк є переконані, що нові вибори скінчили би ся побідою социялістів. Супроти сего не підлягає сумнївови, що кн. Більов подасть ся о відпустку. Загально припускають, що канцлером зістав би бувший посол у Відни, а теперішний намісник Альзациї і Льотаринґії ґр. Ведель. Можливо одначе, що кн. Більов в разї, як би цїсар не згодив ся на відпустку, позістане дальше на своїм становищи, тим більше, що більшість, зложена з консерватистів, центра і Поляків, готова ухвалити нові податки в сумі пів мілїона марок, вправдї не після проєкту правительства, але після проєкту, уложеного центром і консерватистами.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— **Календар.** В недїлю: руско-кат.: Єлисея; римо-кат.: Володислава — В понедїлок: руско-кат.: Амоса прор., Єроніма; римо-кат: Льва II. р. — Ві второк: руско кат.: Тихона еп.; римо кат.: *Петра і Павла.*

— **Преосьвящ. Еп. Хомишин** виїхав нинї на місию в Залїщиччину і тому в слїдуючім тижни не буде удїляти послухань.

— **Краєва адмінїстрация державних дібр.** Gazeta Lwowska доносить: В падолистї м. р. поручив сойм краєвому видїлови, щоби з застереженем доходженя прав власности розпочав переговори з правительством в цїли обнятя в управу краю, евентуально видержавленя доходів галицких державних і фондацийних дібр для краю, з уповажненем краєвого видїлу до заключеня з правительством дотичної умови іменем краю. Независимо від тої ухвали сойм ухвалив на послїднїй сесиї поручити краєвому видїлови, щоби ужив всїх заходів, аби як найскорше наклонити компетентні чинники до віддачі краєви і в єго управу камеральних дібр і лїсів в цїли уможливленя видатної акциї на поли рільничої та краєвої культури. Вправдї правительство, на дотичний запит краєвого видїлу, не видало доси рішучої децизиї, то все таки мінїстерство рільництва наслїдком починених заходів позволило поки що удїлити краєвому видїлови всяких пояснень, потрібних до пізнаня стану господарства в державних добрах, їх адмінїстрациї та рентовности. Краєвий видїл вже зарядив потрібні дослїди, а по їх укінченю і зібраню материялів, виладить звіт, що буде творити підставу до розведеня переговорів з правительством що до обнятя державних дібр в управу або краєву посесию.

— **»Рільнича рада«.** Мінїстер рільництва перевів іменоване членів, а згл. їх заступників до Рільничої ради (Landwirtschaftsrat) на функцийний период, що буде тревати до 1913 року. Одні члени входять до сеї ради з іменованя краєвими видїлами (на тій основі увійшов до »Рільничої ради« віцемаршалок Буковини, др. Стефан Смаль Стоцкий), другі з вибору рільничих корпорций, треті з вибору лїсничих корпораций, а четверті на основі номінациї мінїстра рільництва. З поміж галицких Русинів покликало само мінїстерство д-ра Мих. Коцюбу, проф. учит. семинариї у Львові і голову економічної секциї товариства »Просвіта«.

— **Старинні розкопи на Українї.** На однім з останних засїдань історичної секциї Українського наукового товариства в Київі проф. Федір Вовк прочитав надзвичайно цїкавий реферат про свої розкопки в селї Мізинї кролевецкого пов. на Чернігівщинї. Вислїди тих розкопок дали дуже цїкавий і цїнний материял, який треба поставити в рядї найважнїйших знахідок, які тілько мала европейска археольоґія за останні роки. Наш шановний учений вів розкопки в селї Мізинї ще в 1908. роцї і результати своїх розкопок оголосив у недавно видрукованій IV книжцї київских »Записок«. Тодї, на високому правому березї Десни, на глибинї $3^1/_2$ метрів, в верстві червонавої глини знайдено палеолїтичну стоянку (або становище) четвертичної доби з слїдами роботи людских рук; кремяні вироби — скребачки, протички чи провертачі, різцї, пилки, маленькі кремінцї ґеометричних форм. В маю сього року проф. Вовк продовжав свої розкопки і они дали дуже блискучі наслїдки. Прокопавши глибше, знайшли велику силу костей мамута, носорога, коня, вовка, медведя і — що найцїкавійше — північного оленя (се перша знахідка оленячих костей почетвертичної доби). Усего було коло 40 пудів кісток, які ледве забрали на два вози. Між иншим знайдено череп тура, напханий усякими дрібними річами з кісток і кременя, — се показує, що череп уживав ся як сховаика. Знайдено багацько кремяних виробів, — різцї, ножі, скребки, пилки і т. ин. Деякі з них уявляють цїлком нові, доси невідомі типи. Але се не саме важне, що знайдено в мізиньскій стоянцї: найважнїйше робить мізиньскі знахідцї науковим придбанем сьвітової ваги — се людскі вироби з мамутової доби. Знайдено коло 15 річей, оброблених і то дуже штучно руками палеолїтичної людини і дві фіґурки звірів, покриті ґеометричним орнаментом; сей орнамент вирізьблено дуже вправно, він імітує пера птиці. Далї знайдено дві людскі статуети, на жаль не цїлі, а тільки фраґменти людского тїла, теж покарбовані ґеометричними лїніями, голка 10 центим. завдовшки, з вушком, покрита руже гарним орнаментом, потім ще зовсїм мініятурна голка, теж орнаментована. Дуже цїкавих 6 фіґурок т. зв. фалїчного характеру, вкритих артистичним орнаментом (одинока поки що в сьвітї така знахідка з тої доби), і ще кілька дрібних річей. Проф. Вовк відносить свою знахідку до т. зв. магдаленьскої доби палеолїтичного периоду (она характеризує ся тим, що тодї вже люди уміли обробляти кости), так само як і знахідки д. Хвойка на Кирилївскій улицї у Київі. Взагалї стоянок палеолїтичного периоду доси було відомо на териториї Росиї всього 5, з них 4 на Українї; (с. Гонцї, лубен. пов, на Полтав., коло Н. Олександриї в Люблинщинї, с. Костенки на Донщинї і Київска). Мізиньска стоянка — пята на Українї і сама північна, а взагалї се перша знахідка у Росиї, яка дає цїлий ряд найдавнїйшої, скільки відомо, культури. Она, між иншим, показує дуже цїкавий факт одночасного єствованя на области і Чернигівщини мамута і північного оленя. Проф. Вовк везе показувати свої знахідки петербурским ученим, а потім повезе їх до Парижа. Підчас референта проф. Вовк демонстрував ті знахідки перед членами істор. секциї. Результати розкопок і дослїдів над ними проф. Вовк напевне оголосить в »Записках« Укр. наук. тов а в Київі (»Рада«).

— **Неграмотність у Львові.** Після обчислень статистичної комісиї м. Львова є тепер на 197.519 душ населеня 24.971 мужчин і 33.159 женщин, які не уміють нї читати нї писати. Лише читати знає 1.169 мужчин і 2.874 женщин. Значить 30% населеня є неписьменна. Се сумне сьвідоцтво для столицї краю, а сумнїйше оно ще тим, що в 1900. роцї статистика виказала у Львові лише 24% неписьменних. Отже йде до гіршого.

— **Перерви руху на зелїзницях.** Наслїдком оноїшної зливи підмила вода насип зел. шляху межи Бруховичами а Зашковом, через що здержано рух тягаровий межи Львовом а Равою рускою, а особовий рух відбуває ся через пересїдане в ушкодженім місци. — Дня 24. с. м. вискочили на зворотницї в Коломиї машина і два вози почтового поїзду ч. 361, проте через два дни подорожні пересїдали ся в тім місци, бо шлях зелїзницї був ушкоджений.

— **Доповнене дописи „З над Черемоша“** про Alter-a Eltis-a з Путилова в ч. 110 „Руслана“. Покривджені фактори Eltis-a не засипляли справи і вимогли поновний наказ приарештованя Eltis-a. Жандармерия мусїла сповнити приказ, та Eltis на біса вдав ся хитрий. Не противить ся арештованю, дивить ся нїби цїлком рівнодушно, як арештують єго зятя (Fraenkl-a), а сам просить ся на хвильку „на строну“. Ту добуває укритий перед жандармами ножик, а може й неукритий, бо жандарми обсмотрують всесторонно лише січовиків, — і пробує на старі лїта кастрациї на собі. Розумієсь, жінка робить рейвах, доктори зшивають рану, а Eltis доходить замірено го. Fraenkel (зять і спільник у „сделках“) увільнений до 24 годин, а єго самого не беруть до вязничої лїчницї а полишають у домовім лїченю.

— **Полїтика про копанім мячу.** Черновецка „Буковина“ оповістила була, що в недїлю 20. с. м. руска і польска молодїж в Чернівцях виступить публично при грі в копаного мяча (Football). В останнім числї „Буковини“ находило вже вислїд тої товариской гри, яка скінчила ся не по товариски. »Минувшої недїлї по обідї, пише „Буковина“ — відбула ся між українською та польскою молодїжию, на просторій толоцї за міским цвинтарем гра в мяча. Зацїкавлене було велике, о чім сьвідчило незвичайне число публики, так нашої як і польскої. Около години 5-тої розпочала ся гра, в котрій наша дружина тримала ся через цїлий час добре і тактовно. Та в другій части мусїла вже наша дружина з причини цїлком „неспортового“ поведеня одного Поляка перервати гру, через що зістала борба непорішена. Черновецка „Gazeta Polska“ пишучи у своїм послїднім числї про сю гру каже: „Мимо того, що незакінчено гру, ми вже нинї можемо висказати свою думку про неї. Пізналисьмо дружину польску і руку. Що до послїдної, то у неї брак зрозуміня гри як такої, тому прийшло до острих перепалок між одними і другими і потягнуло за собою перерву гри ще перед рішенем. Так говорить „Gaz. Pol.“ і представляє нашу дружину як менше вартну і незрілу, між тим як польска дружина являєть ся після єї характеристики, під кождим зглядом висшою. Свою „висшість“ показали Поляки і сим разом в той спосіб, що один з їх борцїв підчас гри так брутально ударив одного Русина колїном в черево і руками в груди, що наша дружина з причини такого »культурного« поведеня зараз перестала грати, та відмовила і на будуче гру з Поляками, а не як говорить „Gaz. Pol.“: „Поляки подякували Русинам за гру“. Так мала ся річ в дїйсности, а коли „Gaz. Pol“. впевнює, що польска дружина при training-у (лиш не такім як повисше — *Ред. Бук.*) стане незабаром на чолї буковиньского football-у, то ми проти сего нїчого не маємо, однак з своєї сторони зареєструємо отсей перший „виступ“, аби лишив ся на памятку“. Ось тільки про сю „забавну“ історию подає „Буковина“.

— **Пошестні недуги під Львовом.** Львівске староство доносить, що у львівскім повітї появила ся: віспа в Давидові, Дмитровичах, Сихові, Чижках і Полянї; шкарлятина в Білцї королївскій, Сухорічу, Чижках і Журавниках; черевний тиф в Хоросні старім; пятнистий тиф в Сороках коло Ляшок і Зарудцях.

— **Державні зелїзницї** перевезли в маю с. р. 10,005.800 осіб і 7,353.400 тон тягарів. Оплата за то виносила 48,930.700 К, се є о 516,443 К більше чим в маю 1908. року. Сегорічна надвижка в маю прийшла з особового руху, бо в тім місяци припадали Зелені свята, з нагоди яких особовий рух був збільшив ся. Довгота всїх шляхів держ. желїзниць в Австриї виносить 13.678 клм.

— **„Россія і славяне“.** Голова „Славяньского общества“ в Москві ґен. Череп-Спиридонович назначив 500 рублїв нагороди за найлїпшу працю п. з. „Росия і Славяни“ написану в Росийскій мові. Праця має обговорити отсї теми: Походжене і розміщене Славян; статистика нинїшного славяньства; потреба і способи обєдиненя Росиї і славяньства; орґанїзация »Славії«.

— **Історія шпильки з перлою.** Якась робітниця найшла на елїзейских полях в Парижи шпильку з перлою і продала єї ювілєрови за два франки. Сей відпродав шпильку за 95 фр., потім дальше спродано шпильку за 403 фр., потім за 960 фр., а вкінци набув сю шпильку з перлою льондоньский ювілєр за 19.000 фр. Тимчасом шпилька коштувала 38.700 франків, а властитель єї слїдив за нею при помочи аґентів полїциї. Оден з аґентів віднайшов шпильку в Льондонї і як зачав дальше слїдити, то дійшов аж до зарібницї, яка єї найшла була в Парижи.

— **Двайцять тисяч марок з дитиною.** В нїмецкім місточку Вайльбурґ заїхав недавно до тамошного одного заїзду елеґантний самоїзд, з котрого висїла також елеґантно убрана молода пара — мужчина і жінка. До заїзду казали знести невеликий закритий кіш, якого лишили готеляреви, запевняючи, що з поворотом сей кіш заберуть собі. Тимчасом незнакомі через довший час по кіш не вертали, а в кошику заворушилось щось живе. Перестрашений готеляр отворив обережно таємничий кіш і побачив в нїм кількамісячного гарного і елеґантно убраного хлопчину, що лежав на богатій білизнї. Готеляр донїс про се бурмістрови, а той оголосив в містї, що наколи хто схоче заняти ся знайденим дитятем, щоби зголосив ся до полїциї. На се зголосилась одна робітниця, яка взяла знайденого хлопчину на виховане за невеличкою оплатою, яку визначив їй маґістрат. Та якеж однак було єї здивоване і зависть инших, коли розбираючи в дома дитину, знайшла на єї шиї шовковий мішочок, в якім було 20 тисяч марок паперами і лист поясняючий, що ся сума має бути власностию того, хто прийме ся виховати сю дитину.

— **Грім убив при обідї.** В понедїлок 21. с. м. став ся в Ясениці польскій коло Камінки струмілової незвичайний випадок. Було полудне, як у тамошного господаря М. Крука обідав тамошний учитель Людвик Вахтель. На дворі шаліла буря з громами а в хатї напротив стола було отворене вікно. Нараз вдарив у хату грім і влучив в якраз сидячого при столї учителя тай убив єго в одній хвили. При другім кінци стола сидїв господар Крук, котрого грім повалив на землю, але не зробив єму нїчого злого, лиш оголомшив трохи. І коли Крук побачив, що в хатї починає горіти, зірвав ся з землї і виніс убитого учителя на двір. Дім і стайня згоріли від грому, впрочім нїхто більше не потерпів. Вахтель числив 22 лїт і сам був причиною своєї так несподїваної і страшної смерти. Сїдаючи до обіду, не зважав, що на дворі бють громи, отвовив вікно а з сильним продувом вітру влетїв до хати грім.

— **Дрібні вісти.** Праскі Nar. Listy доносять з певного жерела, що М. Січиньский буде предложений монаршій ласцї. — З Богородчан пишуть, що дн. 24. с. м. коло 4. год. по пол. падав там град величини волоских оріхів і наробив богато шкоди. — В Коломиї отруїла ся розпущеним фосфором учениця II. р. учит. семинариї, Розалїя Гостовска. — Страйкуючі у Львові каменярі звернули ся прямо до будівничих і архітектів о полагоду страйку, бо з майстрами не могли порозуміти ся.

— Гумористичний кутик.

На торзї.

Панї: По чому яйця?
Перекупка: По шустцї.
Панї: А то чому такі дорогі?
Перекупка: Бо тепер зима і кури не хочуть нести ся.
Панї: А за шустку вже хочуть?

Не може.

— А. Випийте кумцю ще чарочку!
— Б. Ей не можу! Знаєте, я вже нинї і так за богато випив, а по друге я вчера присягав, що не буду пити.

Оповістки.

— В справі Земельного Банку гіпотечного. На численні запитаня виясняє ся, що хто з Вп. Родимців хотів би еще субскрибувати акциї Земельного Банку гіпотечного, може се еще зробити до кінця місяця липня є. р., надсилаючи заяву і лїсту субскрипцийну і належитість за субскрибовані акциї або бодай задаток під адресою Товариства взаїмного кредиту „Днїстер“ у Львові, ул. Руска ч. 20, де можна також дістати чеки до посилки гроший і засягнути всяких потрібних інформаций. При тій нагоді пригадує ся, що належитість за субскрибовані акциї мусить бути в цїлости вплачена найдальше до кінця місяця серпня 1909.

— Іменованя консерваторів. Мінїстер просьвіти затвердив надзвич. проф. львівского унїверситету д-ра Кароля Гадачка почетним консерватором І. секциї центр. комісиї штуки і старини на 5 лїт на округ полїт. повітів: Бібрка, Долина, Дрогобич, Калуш, Рогатин, Рудки, Самбір, Станиславів, Ст. Самбір, Стрий, Турка і Жидачів а проф. полїтехніки Марияна Тальовского на округ полїт. повітів: Богородчани, Борщів, Городенка, Калуш, Коломия, Косів, Надвірна, Печеніжин, Снятин, Станиславів, Товмач і Залїщики.

— Зі Станиславова. Отсим повідомляє видїл, що загальні збори тов-а „Руска Охоронка“ зі звичайним порядком дневним, відбудуть ся дня 3. липня о год. 7. зглядно 8. веч. в комнатах тов-а „Руска Бесїда“ при ул. Ґолуховского ч. 2, на які всїх Вп. членів запрошує ся. — За видїл: *о. К. Кульчицкий*, ґолова. *Ф. Величко*, секретар.

— З Кіцманя. В нїмецко-рускій ґімназиї в Кіцмани на Буковинї відбудуть ся вступні іспити до І. кл. дня 16. і 17. липня. Конець року припадає на день 15. липня а новий шк. рік зачне ся 9. вересня.

— Прогульковцї зі Львова виїздять до Розгірча завтрішної недїлї о 7·30 рано з гол. двірця. Єсли би в тім часї був дощ, то прогулька буде відложена на необмежений час. Білети купувати до стациї Сколе (поворотні по 3 К 40 с). Прогулька заповідає ся численно. В Стрию присяде ся значне число гостий. Поворот до Львова о 11. год. в ночи. Гаразд! — *Прогульковий кружок „Сокола“ у Львові.*

— З почти. З днем 1. липня 1909 входить в житє новий почтовий уряд в місцевости Чернилів мазовецкий з урядовою назвою »Чернилів мазовецкий«. Той уряд лучить ся з почтовою сїтию до Бірок великих. До місцевого округа доручень нового почтового уряду влучено громаду і двірский обшар Чернилів мазовецкий а замісцевий округ доручень того уряду творять: громада Човганщина через 6-кратну тижнево службу сїльского листаря та двірский обшар Чернилів руский з фільварком Анелюфка.

Посмертні † оповістки.

— О. Антін Копистяньский, декан барчаньский і парох в Липі, упокоїв ся дня 23. с. м. в 65. р. житя, а в 40. р. сьвященьства. В. є. п.!

— Роман Сабат, радник почти упокоїв ся у у Львові в 48. роцї житя. В. є. п.!

— Евгенія Стеслович, вдова по нар. учителю, упокоїла ся дня 24. с. м. у Львові в 63. роцї житя. В. ї. п.!

— Любомира Бачиньска, донька пароха о. Юліяна Бачиньского, упокоїла ся дня 21. червня в Васючинї в 20. роцї житя. В. їй п.!

Наука, штука і лїтература.

— Про Юрія Федьковича, написав Осип Маковей. Видала „Руска Бесїда“ в Чернівцях яко книжочку чч. 201 і 202 за май і червень 1909. Цїна 50 сот.

Телеґрами

з дня 26. червця.

Солунь. В тутешних кругах порішено вислати до парляменту і до великого везира мемориял з покликом до оборони кретейскої справи до остатка, бо в противнім випадку цїле докресне населенє рушить проти Греків.

Берлїн. Кн. Більов поїхав вчера до Кільонії на послуханє до цїсаря Вільгельма.

Мешед (Персия). Онодї російскі козаки звели кроваву битву з перскими ворохобниками, побили їх і увільними тим чином філїю російского банку есконтового з небезпеченьства. Битва відбувала ся недалеко анґлїйского консуляту.

Тегеран. Провінциональний сойм відкинув запроєктований виборчий закон, яко неможливий до принятя..

Анґлїйский консуль утїк перед перскими ворохобниками до Кум. При виїздї стріляно за ним.

РУСИНИ! Жадайте у всїх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-рускої фабрики Евгена Білїньского в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педаґоґічного, а 5% на сироти і вдови по сьвящениках.

Держім ся поклику:

Свій до свого!

Ол. Барвіньский. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятилїть XIX віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gniewosza, szela sekcyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Цїна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Нїщиньского (Байди). Ч. І і ІІ. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овидия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Цїна 30 с.
Кониський, Непримирена. — 40 с.
Кулїш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.
Антін Головатий, Уманця. — 30 с.
Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.
„ Княгиня „ 30 с.
Проф. Ратміров. повість Мордовця. — 40 с.
Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.
Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адмінїстрацию „Руслана“ або в книгарнї Н. Товариства ім. Шевченка.

Вже вийшов:

ПРАКТИЧНИЙ ПРОВІДНИК

для

науки релїґії в школї і в церкві.

Уложив **о. Евген Гузар.**

Друге доповнене виданє.

Цїна 4 кор. без почт. перес.

Набувати можна лиш в Книгарнї наук. Тов. ім. Шевченка у Львові. Ринок 10.

Церковні річи

КРАСНІ і ДЕШЕВІ ПРОДАЄ

„ДОСТАВА“

основана руским духовеньством — **в Станиславові** при ул. Смольки ч. 1, а **у Львові** при ул. Рускій ч. 20 (в каменицї »Днїстра«).

Там дістане ся ріжні фелони, чаші, хрести, лїхтарі, сьвічники, таци, патерицї, кивоти, плащеницї, образи (церковні і до комнат), цьвіти і всякі другі прибори. Також приймають чаші до позолоченя і ризи до направи.

Удїл виносить 10 К (вписове 1 К), — за гроші вложені на щадничу книжку платять 6%.

29 (19—?)

Для лїтників в Микуличинї

є від 10. липня с. р. до винайму кількадесять комнат по 3 К. З цїлим удержанєм 5 К від особи і висше. Зголошеня приймають СС. Служебницї Преч. Діви Марії в Станиславові, ул. Липова. 61 (4—10)

Товариство взамного кредиту

„Днїстер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Днїстер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлею Товариства є **удїлюванє кредиту** своїм членам рільникам **обезпеченим в „Днїстрі“ від більше лїт.**

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекциї Товариства в годинах урядових, **від 8. до 2. год. в полудне.**

Конто в Щадницї почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2,848.890·—
Удїли членьскі К 262·994·—
Позички удїлені К 3,396·002·—

Канцеляриї Товариства отворені перед полуднем.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1909.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5·50	**8·55**	**1·30**	5·45	9·50
Кракова	7·25	9·50	—	**8·40**	**2·30**
Тарнова	—	—	1·10	—	—
Підволочиск	7.20	12·00	**2·15**	5·40	10 30
Черновець	8·05	—	**2·05**	5·58	9·30
Черновець	—	—	—	**6·40**	**12.20**
Станиславова	5·45	—	—	—	—
Коломиї,	—	10.20	—	—	—
Стрия	7·29	11·45	4·25	—	11·00
Пустомит	7·29	11·45	4·25	10·15*	11·00
Самбора	8·00	9·57	2·00	–	9·00
Любіня	8·00	9 57	2·00	9·00	11·45*
Рави рускої	7·10	12·40	4·50	—	—
Янова	8·05	1·15	5·00	9·25	10·10
Брухович	7·10	10·05А	1·48Б	4·50	8·20
Брухович	8·15	12·40	3·27В	5·30Г	9·35В
Зимної води	5·50	7·25	1·10	5·45	9·50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7·01	11·40	**2·00**	5·15	10·12
„ Бродів	7·01	—	**2·00**	5·15	10·12
„ Курович	—	—	11·19	—	9·39
„ Винник	8·07	—	11·19	3·26	9·39

Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд	вечер	в ночи
Кракова	3·50	**8·25**	**2·45**	**7·00**	11.15
Кракова	—	8.40	6·12	7·35	**12·45**
Гяшева	—	—	3·30	—	—
Підволочиск	6·20	10·40	**2·16**	8·00	11.10
Черновець	6·10	9·35	—	—	10·38
Черновець	—	**9·10**	**2·23**	—	**2·50**
Станиславова	—	—	2·50	—	—
Коломиї	—	—	—	6·00	—
Стрия	7·30	—	1·45	6 55	11·25
Пустомит	7·30	10·35*	1·45	6·55	11·25
Самбора	6·00	9·05	—	3·40	10·45
Любіня	6 00	9·05	2·15*	3·40	10·45
Рави рускої	6·14	11·05	—	—	11·353
Янова	8 20	10·10	1·37†	3·40	6·30
Брухович	7.21	11·05	2·30В	5·50Г	8·34В
Брухович 6·14	9·00А	12·41Б	3·45	7·10	11·353
Зимної води	3·50	8·40	3·30	7·35	11·15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6·35	11·00	**2·31**	8·29	11·32
„ Бродів	6·35	11·00	**2 31**	8·29	—
„ Курович	—	7·13	—	2·52	—
„ Винник	5·44	7·13	1·30	2·52	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в недїлї і сьвята від 16/5 до 18/9. А) Лише в недїлї і сьвята від 1/7 до 31/8. — Б) Лише в недїлї і сьвята від 1/6 до 30/9. — В) В недїлї і сьвята а від 1/6 до 30/9 щодень.— Г) Щоденно від 1/7 до 31/8. — З) Лише в недїлї.

Видає і відповідає за редакцию **Семен Ґорук.**

З друкарнї В. А. Шийковского.

KUL